

Tudor Sălăgean (Cluj-Napoca, Muzeul Etnografic al Transilvaniei): *Clujul în a doua jumătate a secolului al XIII-lea. Ipoteze și certitudini*

Cele șapte decenii și jumătate cuprinse între invazia mongolă din 1241–1242 și obținerea de către oaspeții germani din Cluj, în 19 august 1316, a statutului urban reprezintă una dintre perioadele cele mai critice ale istoriei acestui oraș. În esență, Castrum Clus s-a văzut confruntat, asemeni altor centre de comitat distruse de mongoli, cu pericolul de a-și pierde statutul și de a deveni o localitate lipsită de însemnătate. A fost salvat de la acest destin nefericit de Ștefan al V-lea, regele tânăr al Ungariei și ducele Transilvaniei, care a instalat aici un grup, în aparență semnificativ, de coloniști germani. Acești coloniști au avut un rol extrem de important în renașterea Clujului medieval. După momentul 1275, în care Clujul a ajuns, într-o perioadă marcată de războaie civile, în stăpânirea episcopiei Transilvaniei, acești coloniști au fost aceia care au refuzat să renunțe la libertățile cu care fuseseră înzestrați și au luptat pentru redobândirea lor timp de patru decenii. Această perioadă a istoriei clujene este una plină de necunoscute, specialiștii aflându-se încă în dezacord în legătură cu multe dintre problemele legate de ea. Speranțele generațiilor mai vechi, legate de obținerea unui plus de informație din partea arheologiei, nu au fost satisfăcute, deocamdată, decât într-o măsură mult prea mică. Aflat în căutarea unor noi răspunsuri la multiplele întrebări legate de începuturile orașului medieval Cluj, istoricul are însă întotdeauna șansa de a relua analiza izvoarelor existente, situând-o în contexte noi și abordând-o din perspective mai bine aplicate. În timp, rezultatele nu vor întârzia să apară.